

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง รูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูง มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในและความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูง 2. เพื่อวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูง มีเนื้อหา ประกอบด้วย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ มีสาระโดยละเอียด ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยนี้เป็นการเสนอผลการวิจัยตามประเด็นสำคัญ โดยมีคำถามนำสำหรับการวิจัย 3 ประการ คือ

1. สภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในและความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูงเป็นอย่างไร
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูง มีรูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในอย่างไร
3. รูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูง มีความเหมาะสม เป็นไปได้เพียงใด

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์พื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูงทั้ง 59 เขต ที่ตอบแบบสอบถามจากจำนวน 729 คน พบว่าเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 66.94 มากกว่าเพศชาย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 33.06 มีอายุ 51 ปีขึ้นไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 71.74 รองลงมา อายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.73 และอายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.98 ด้านการศึกษาระดับปริญญาโทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.48 รองลงมา ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 35.39 และระดับสูงกว่าปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 5.76 สำหรับการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการ มากที่สุด คิดเป็น

ร้อยละ 7.96 รองลงมาคือ บุคลากรที่รับผิดชอบงานควบคุมภายในของกลุ่มอำนาจการ คิดเป็น ร้อยละ 7.54 ตามด้วยตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่กำกับดูแลกลุ่มอำนาจการ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา บุคลากรที่รับผิดชอบงานควบคุมภายในของกลุ่มนโยบายและแผน และบุคลากรที่รับผิดชอบงานควบคุมภายในของกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยคิดเป็นร้อยละ 7.27 เท่ากัน ส่วนด้านอายุราชการ พบว่ามากกว่า 15 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.87 รองลงมา 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.98 และ 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.33 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายใน

ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูง

สภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูง ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการติดตามประเมินผล พบว่าผู้บริหารและผู้ปฏิบัติรับรู้สภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้านมีการรับรู้ที่ใกล้เคียงกันทุกด้าน โดยภาพรวมพบว่า ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 4.33$) รองลงมา ด้านการประเมินความเสี่ยง ($\mu = 4.24$) ด้านการติดตามประเมินผล ($\mu = 4.21$) ด้านกิจกรรมการควบคุม ($\mu = 4.17$) และด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ($\mu = 4.15$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาการรับรู้สภาพการปฏิบัติงานเป็นรายด้านปรากฏผล ดังนี้

1. ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ประกอบด้วย 6 ตัวแปร ได้แก่ ปรัชญาและรูปแบบการทำงานของผู้บริหาร ความซื่อสัตย์และจริยธรรมในการบริหารและการปฏิบัติงาน โครงสร้างของหน่วยงาน การมอบอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ นโยบายการบริหารและการพัฒนาด้านบุคลากร และกลไกการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงาน พบว่า การมอบอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 4.43$) รองลงมาโครงสร้างของหน่วยงาน ($\mu = 4.37$) ตามด้วยนโยบายการบริหารและการพัฒนาด้านบุคลากรและกลไกการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงาน ($\mu = 4.33$) มีค่าเท่ากัน

2. ด้านการประเมินความเสี่ยง ประกอบด้วย 6 ตัวแปร ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานระดับหน่วยงาน วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานระดับกิจกรรมและโครงการ การระบุปัจจัยเสี่ยง การวิเคราะห์ความเสี่ยง การจัดลำดับความเสี่ยง และการจัดการความเสี่ยง พบว่า วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานระดับหน่วยงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 4.37$) รองลงมา วัตถุประสงค์

ของการดำเนินงานระดับกิจกรรมและโครงการ ($\mu = 4.29$) และการระบุปัจจัยเสี่ยง ($\mu = 4.19$) ตามลำดับ

3. ด้านกิจกรรมการควบคุม ประกอบด้วย 6 ตัวแปร ได้แก่ นโยบายและวิธีการปฏิบัติ การกระจายอำนาจความรับผิดชอบและการแบ่งแยกหน้าที่ การสอบทานการดำเนินงาน การควบคุมระบบสารสนเทศและการประมวลผล การควบคุมทรัพย์สินที่มีตัวตนและเอกสารหลักฐาน และการกำหนดดัชนีวัดผลการดำเนินงาน พบว่าการกระจายอำนาจความรับผิดชอบและการแบ่งแยกหน้าที่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 4.36$) รองลงมา การกำหนดดัชนีวัดผลการดำเนินงาน ($\mu = 4.19$) และการควบคุมทรัพย์สินที่มีตัวตนและเอกสารหลักฐาน ($\mu = 4.17$) ตามลำดับ

4. ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ประกอบด้วย 2 ตัวแปร ได้แก่ ด้านสารสนเทศและด้านการสื่อสารพบว่าด้านสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 4.16$) ตามด้วยด้านการสื่อสาร ($\mu = 4.14$)

5. ด้านการติดตามประเมินผล ประกอบด้วย 4 ตัวแปร ได้แก่ การกำหนดผู้รับผิดชอบ การติดตามประเมินผลในระหว่างการปฏิบัติงาน การกำหนดหลักเกณฑ์การติดตามประเมินผล และการรายงานในระหว่างการปฏิบัติงาน การประเมินผลเป็นรายครั้งตามขั้นตอนและกำหนดเวลา และการสรุปและรายงานผลการประเมินตามขั้นตอนและกำหนดเวลา พบว่าการกำหนดผู้รับผิดชอบการติดตามประเมินผลในระหว่างการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 4.25$) รองลงมา การสรุป และรายงานผลการประเมินตามขั้นตอนและกำหนดเวลา ($\mu = 4.21$) และการกำหนดหลักเกณฑ์ การติดตามประเมินผลและรายงานในระหว่างการปฏิบัติงาน ($\mu = 4.19$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูง

ความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูง ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านคุณภาพการให้บริการ ด้านประสิทธิผลขององค์กร ด้านประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา ด้านการประยุกต์ใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีในการบริหารจัดการ และด้านการพัฒนาบุคลากร พบว่า ด้านประสิทธิผลขององค์กร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 4.35$) รองลงมา ด้านคุณภาพการให้บริการ ($\mu = 4.25$) ด้านการพัฒนาบุคลากร ($\mu = 4.23$) ด้านการประยุกต์ใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีในการบริหารจัดการ ($\mu = 4.20$) และด้านประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา ($\mu = 4.18$) ตามลำดับ

**ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน
การควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูง**

4.1 ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างของรูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูง (หลังปรับโมเดล) ความกลมกลืนของโมเดลในภาพรวม (Overall Model Fit Measure) พบว่าค่าไคสแควร์เท่ากับ 928.34 ค่าชี้แจงความเป็นอิสระเท่ากับ 340 โดยสัดส่วนค่าไคสแควร์ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 2.73 ซึ่งน้อยกว่า 3 ผ่านหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดัชนีกลุ่มที่กำหนดไว้ที่ระดับมากกว่าหรือเท่ากับ 0.90 พบว่าดัชนีทุกตัวได้แก่ GFI = 0.97, AGFI = 0.93, NFI = 0.99, IFI = 0.99, CFI = 0.99 จะผ่านเกณฑ์ สำหรับดัชนีที่กำหนดไว้ที่ระดับน้อยกว่า 0.05 พบว่า ดัชนี RMR = 0.01 และ RMSEA = 0.04 ผ่านเกณฑ์เช่นเดียวกัน จึงสรุปได้ว่าโมเดลสมการโครงสร้างของรูปแบบการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูงที่พัฒนาขึ้น มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4.2 ผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความตรง (Validity) ในแต่ละองค์ประกอบของโมเดลสมการโครงสร้างของรูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูงโดยพิจารณาความกลมกลืนของผลลัพธ์ (Component Fit Measure) ในส่วนของการประเมินโมเดลการวัด (Measurement Model) ซึ่งเป็นโมเดลที่ใช้ตัวแปรสังเกตได้วัดตัวแปรแฝง มีผลการวิจัย ดังนี้

1) ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม วัดด้วยตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัว พบว่าต่างมีความสอดคล้องกับด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ซึ่งเป็นตัวแปรแฝงภายนอก โดยค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor Loading) สูงสุดคือ กลไกการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานเท่ากับ 0.85 รองลงมาคือ นโยบายการบริหารและการพัฒนาด้านบุคลากรเท่ากับ 0.84 ส่วนค่าน้ำหนักปัจจัยต่ำสุดคือ โครงสร้างของหน่วยงานเท่ากับ 0.57 และสามารถอธิบายความผันแปรของด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุมได้ร้อยละ 73.0 , 70.0 และ 33.0 ตามลำดับ

2) ด้านการประเมินความเสี่ยง วัดด้วยตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัว พบว่าต่างมีความสอดคล้องกับด้านการประเมินความเสี่ยง ซึ่งเป็นตัวแปรแฝงภายนอก โดยค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor Loading) สูงสุดคือ การจัดการความเสี่ยง เท่ากับ 0.91 รองลงมาคือ การจัดลำดับความเสี่ยง เท่ากับ 0.86 ส่วนค่าน้ำหนักปัจจัยต่ำสุดคือ วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานระดับหน่วยงาน เท่ากับ

0.77 และสามารถอธิบายความผันแปรของด้านการประเมินความเสี่ยงได้ ร้อยละ 82.0, 75.0 และ 60.0 ตามลำดับ

3) ด้านกิจกรรมการควบคุม วัดด้วยตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัว พบว่าต่างมีความสอดคล้องกับด้านกิจกรรมการควบคุม ซึ่งเป็นตัวแปรแฝงภายนอก โดยค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor Loading) สูงสุดคือ นโยบายและวิธีการปฏิบัติ เท่ากับ 0.89 รองลงมาคือ การสอบทานการดำเนินงาน เท่ากับ 0.86 ส่วนค่าน้ำหนักปัจจัยต่ำสุดคือ การกระจายอำนาจความรับผิดชอบและการแบ่งแยกหน้าที่ เท่ากับ 0.79 และสามารถอธิบายความผันแปรของด้านกิจกรรมการควบคุม ได้ร้อยละ 79.0, 74.0 และ 63.0 ตามลำดับ

4) ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร วัดด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัว พบว่าต่างมีความสอดคล้องกับด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งเป็นตัวแปรแฝงภายนอก โดยค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor Loading) สูงสุดคือ ด้านการสื่อสาร เท่ากับ 0.91 ส่วนด้านสารสนเทศ เท่ากับ 0.85 และสามารถอธิบายความผันแปรของด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ได้ร้อยละ 82.0 และ 72.0 ตามลำดับ

5) ด้านการติดตามประเมินผล วัดด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัว พบว่าต่างมีความสอดคล้องกับด้านการติดตามประเมินผล ซึ่งเป็นตัวแปรแฝงภายนอก โดยค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor Loading) สูงสุด คือการกำหนดหลักเกณฑ์การติดตามประเมินผลและการรายงานในระหว่าง การปฏิบัติงานและการประเมินผลเป็นรายครั้งตามขั้นตอนและกำหนดเวลา เท่ากับ 0.90 เท่ากัน ส่วนค่าน้ำหนักปัจจัยต่ำสุดคือ การกำหนดหลักเกณฑ์การติดตามประเมินผล และการรายงาน ในระหว่างการปฏิบัติงาน และการสรุปและรายงานผลการประเมินตาม ขั้นตอนและกำหนดเวลา มีค่าเท่ากับ 0.85 เท่ากัน และสามารถอธิบายความผันแปรของด้านการติดตามประเมินผลได้ ร้อยละ 82.0, 81.0, 0.72 และ 73.0 ตามลำดับ

6) ความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนน การปฏิบัติงานสูง วัดด้วยตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัว พบว่าต่างมีความสอดคล้องกับความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูง ซึ่งเป็นตัวแปรแฝง ภายใน โดยค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor Loading) สูงสุดคือ ด้านประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา และด้านการประยุกต์ใช้ นวัตกรรมเทคโนโลยีเท่ากับ 0.88 เท่ากัน ส่วนค่าน้ำหนักปัจจัยต่ำสุด คือด้านประสิทธิผลขององค์กร เท่ากับ 0.83 โดยสามารถอธิบายความผันแปรของความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูงได้ ร้อยละ 77.0, 77.0 และ 70.0 ตามลำดับ

สรุปโมเดลสมการ โครงสร้างของรูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน การควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มี ผลคะแนนการปฏิบัติงานสูง ในแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งประกอบด้วย 1. ด้านสภาพแวดล้อม ของการควบคุม 2. ด้านการประเมินความเสี่ยง 3. ด้านกิจกรรมการควบคุม 4. ด้านสารสนเทศ และการสื่อสาร 5. ด้านการติดตามประเมินผลและ 6. ความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูง ต่างมีความตรง (Validity) ทั้งนี้เนื่องจากค่าน้ำหนัก ปัจจัย (Factor Loading) ตั้งแต่ 0.40 ขึ้นไป (ค่าสัมบูรณ์) และมีนัยสำคัญทางสถิติ รายละเอียด ตามตารางที่ 46

4.3 ผลการพิจารณาโมเดลสมการ โครงสร้างของรูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูง โดยพิจารณาความกลมกลืนของผลลัพธ์ (Component Fit Measure) ในส่วนของโมเดลโครงสร้าง (Structural Model) ปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบพบว่า การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายใน ตามองค์ประกอบ 5 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย 1. ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม 2. ด้านการ ประเมินความเสี่ยง 3. ด้านกิจกรรมการควบคุม 4. ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และ 5. ด้านการ ติดตามประเมินผล มีความสัมพันธ์ทางตรงต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูง สำหรับการพิจารณาการส่งผลทางตรงของการ ปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูง พบว่าองค์ประกอบที่ส่งผลทางบวกสูงสุด คือด้านกิจกรรมการควบคุมเท่ากับ 0.43 รองลงมาคือด้านการประเมินความเสี่ยงเท่ากับ 0.39 ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร เท่ากับ 0.36 ด้านการติดตามประเมินผล เท่ากับ 0.19 ส่วนปัจจัย ที่ส่งผลทางบวกต่ำสุดคือด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม เท่ากับ 0.17

ประสิทธิภาพในการพยากรณ์พบว่า ความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน การควบคุมภายในตามองค์ประกอบ 5 ด้าน มีความเที่ยงตรง (Joreskog & Sorbom, 1993: 26) เนื่องจากมีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสอง (R^2) เท่ากับ 0.53 หรือคิดเป็นร้อยละ 53.0 (0.53×100) ซึ่งมีค่าตั้งแต่ร้อยละ 40 ขึ้นไป ย่อมถือได้ว่ารูปแบบความสัมพันธ์ที่พัฒนาขึ้นนี้มีความสามารถ ในการพยากรณ์ความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนน การปฏิบัติงานสูงได้ดีและยอมรับได้ (Saris & Strenkhorst, 1984: 282)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่องรูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูง มีประเด็นสำคัญที่ค้นพบและสามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. สภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูงในภาพรวมพบว่า ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่มีการรับรู้สภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในตามองค์ประกอบทั้ง 5 ด้านในระดับมากและใกล้เคียงกันเป็นข้อมูลบ่งชี้ว่าผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่กำกับดูแลกลุ่มอำนาจการผู้อำนวยการกลุ่มและหน่วย ตลอดจนบุคลากรที่รับผิดชอบงานควบคุมภายในของทุกกลุ่มและหน่วย มีการรับรู้การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในทั้งระดับหน่วยรับตรวจและส่วนงานย่อย ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ให้ความสำคัญโดยมีกิจกรรมและโครงการต่างๆ เพื่อพัฒนาระบบการควบคุมภายในให้แก่บุคลากรอย่างต่อเนื่อง ทุกปีงบประมาณ (สพฐ., 2558) รวมทั้งได้กำหนดเป็นตัวชี้วัด ระดับความสำเร็จของการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในการรายงานผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติราชการในระบบ ARS ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2556-2559 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานด้วย

ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุมมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก บ่งชี้ว่ามีการปฏิบัติงานตามองค์ประกอบด้านนี้มากที่สุด สะท้อนว่าผู้บริหารและผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาให้ความสำคัญกับปัจจัยต่างๆ ของสภาพแวดล้อมของการควบคุมที่ดี ซึ่งจะส่งผลให้การควบคุมภายในมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินที่เห็นว่าองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันโดยมีสภาพแวดล้อมของการควบคุมเป็นรากฐานที่สำคัญขององค์ประกอบอื่นๆ และเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการบริหารองค์กร (สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน, ม.ป.ป.:7-8) รวมทั้งผลการวิจัย ของสาคร ชั่วดำรง (2553) และสังวาลย์ วังแจ่ม (2559) ที่สอดคล้องกันโดยสรุปพบว่า องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นของด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุมพบว่า ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่ รับรู้สภาพการปฏิบัติงานในประเด็นการกำหนดอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ

มากที่สุด ในขณะที่ประเด็นความซื่อสัตย์และจริยธรรมในการบริหารและการปฏิบัติงาน ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดคุณธรรมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในหน่วยงานเป็นการควบคุมโดยสร้างจิตสำนึกและคุณภาพ (Soft Controls) ที่มองไม่เห็น (คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน, 2544.: 6) กลับพบว่าการปฏิบัติที่น้อยที่สุด โดยเมื่อพิจารณาประเด็นย่อย การลงโทษที่เหมาะสมเมื่อมีการกระทำผิด กฏ ระเบียบ ข้อปฏิบัติ ส่วนใหญ่เห็นว่าการปฏิบัติที่น้อยที่สุด ผลการวิจัยนี้บ่งชี้ว่าอาจเป็นปัญหากระทบต่อการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นฝ่ายบริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จึงควรมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีสภาพแวดล้อมของการควบคุมที่ดีขึ้นภายในองค์กร ให้ครบถ้วนสอดคล้องกับมาตรฐานการควบคุมภายในของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เช่น จัดทำข้อกำหนดด้านจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ กำหนดให้มีนโยบายและแนวทางการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคล กำหนดบทลงโทษทางวินัยอย่างชัดเจน เหมาะสม เป็นต้น (ชร สุนทรายุทธ, 2550: 220-221)

สำหรับองค์ประกอบด้านสารสนเทศและการสื่อสาร พบว่าการรับรู้สภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในด้านนี้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นด้านการสื่อสาร พบว่าการแจ้งให้บุคลากรทราบปัญหาและจุดอ่อนของการควบคุมภายในและแนวทางแก้ไข มีการปฏิบัติที่น้อยที่สุด ผลการวิจัยนี้สะท้อนว่า การสื่อสารเกี่ยวกับการดำเนินงานควบคุมภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร โดยเฉพาะประเด็นนี้เป็นสาระสำคัญของระบบการควบคุมภายในที่บุคลากรทุกคนควรมีส่วนร่วมในการดำเนินการควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพ ลดความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้น ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จึงควรให้ความสำคัญจัดให้มีระบบการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ที่ดี ให้ครอบคลุมถึงบุคลากรทุกคน เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง ได้รับความร่วมมือในการดำเนินการควบคุมภายในทั้งในระดับสำนักงานและกลุ่มต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (ม.ป.ป.: 17) ให้ความเห็นเห็นว่าฝ่ายบริหารต้องจัดให้มีสารสนเทศอย่างเพียงพอ เหมาะสม เชื่อถือได้และสื่อสารให้ฝ่ายบริหารและบุคลากรอื่นๆที่เกี่ยวข้องได้รับรู้

3. ความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูงพบว่า ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่ มีการรับรู้องค์ประกอบความสำเร็จทั้ง 5 ด้าน ในระดับมากและใกล้เคียงกันทั้งหมด โดยความสำเร็จด้านประสิทธิผลขององค์กรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งพบว่าประเด็นการกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) และเป้าหมาย (Goals) ได้ดำเนินการร่วมกันอย่างเป็นระบบ เหมาะสม สอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษาในระดับต่างๆ ส่วนใหญ่ เห็นว่าเป็นความสำเร็จอยู่ในระดับมากที่สุดของสำนักงาน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการประเมินและรายงานผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ และตามแผนปฏิบัติ

ราชการประจำปีงบประมาณและมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ.2557 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ใช้เป็นข้อกำหนดและแนวทางในการบริหารจัดการศึกษา การส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผลและการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งใช้เป็นเกณฑ์ในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพฐ. , 2557) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัย ของญานิศา บุญจิตรี (2552) ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์กรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายนอก นโยบาย การบริหารและการปฏิบัติ โครงสร้างองค์กร คุณภาพบุคลากร ลักษณะงาน ลักษณะผู้รับบริการ เทคโนโลยีและวัฒนธรรมองค์กร และ ธีระพล เพ็ญจันทร์ (2552) พบว่าปัจจัยต่างๆ ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง 2) ด้านกลยุทธ์การเปลี่ยนแปลง 3) ด้านประสิทธิผลตามแผนปฏิบัติราชการ 4) ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 5) ด้านการบริหารจัดการความเสี่ยง 6) ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 7) ด้านการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล 8) ด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการ 9) ด้านคุณภาพวิชาการ 10) ด้านการพัฒนาบุคลากร 11) ด้านลักษณะสำคัญขององค์กร 12) ด้านระบบสนับสนุนการเปลี่ยนแปลง 13) ด้านประสิทธิผลตามตัวชี้วัด

อย่างไรก็ตามองค์ประกอบความสำเร็จด้านประสิทธิผลขององค์กร ผลการวิจัยพบว่า ประเด็นผลงานหรือผลการดำเนินงานที่ประสบผลสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสูงกว่ามาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและเป็นแบบอย่างในระดับเขตพื้นที่การศึกษาได้ ส่วนใหญ่เห็นว่ามีความสำเร็จน้อยที่สุด ซึ่งบ่งชี้ว่ากลุ่มและหน่วยในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาส่วนใหญ่ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มาตรฐานที่ 3 ตัวชี้วัดที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีผลงานที่แสดงความสำเร็จและเป็นแบบอย่างได้ ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญในการนำมาตรฐานไปใช้เป็นข้อกำหนดและแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาอย่างจริงจัง โดยการจัดกระบวนการที่เป็นระบบ มีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน ใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ครอบคลุมถูกต้องและทันสมัย เป็นพื้นฐานในการกำหนดแผนปฏิบัติการบริหารจัดการ (สพฐ., 2557: 30-31, 58) ซึ่งจะสอดคล้องกับหลักประสิทธิผล (Effectiveness) (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2553: 22-23) สรุปว่าหมายถึง ผลการปฏิบัติราชการที่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนการปฏิบัติราชการ สามารถเทียบเคียงกับส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นที่มีภารกิจคล้ายคลึงกันและมีผลการปฏิบัติงานในระดับชั้นนำของประเทศ การปฏิบัติราชการจะต้องมีทิศทางยุทธศาสตร์และเป้าหมายที่ชัดเจน มีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบงานที่เป็นมาตรฐาน มีการติดตาม ประเมินและพัฒนา ปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

สำหรับองค์ประกอบความสำเร็จด้านประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นเป้าหมายความสำเร็จที่สำคัญ ตามภารกิจในการอำนวยการ ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีคุณภาพ พบว่ามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เมื่อพิจารณา รายประเด็น มี 2 ประเด็นสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อองค์ประกอบด้านนี้ คือ การแสวงหาแนวความคิด และวิธีการใหม่ๆ ในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและได้ผลผลิตสูงได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ พบว่าความสำเร็จอยู่ในระดับน้อยที่สุด ตามด้วยการกระตุ้นให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในรูปแบบที่หลากหลายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบ เหมาะสม ผลการวิจัยสะท้อนถึงปัญหาของระบบการบริหารจัดการ การศึกษาภายในองค์กร ที่ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติ ควรต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่องเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานซึ่งเป็นหัวใจของการนำองค์กรไปสู่การบรรลุ ความสำเร็จของการดำเนินงาน ตามแนวคิดของ Katz and Khan (1978: 226) ที่สรุปว่า ประสิทธิภาพ คือส่วนประกอบที่สำคัญของการปฏิบัติงาน มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพขององค์กร มีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กร สิ่งแวดล้อมภายในองค์กร ปัจจัย ขององค์กร และกระบวนการขององค์กร

4. โมเดลสมการ โครงสร้างของงานวิจัย รูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูง (หลังปรับโมเดล) ความกลมกลืนของโมเดล ในภาพรวม (Overall Model Fit Measure) พบว่า ค่าไคสแควร์ เท่ากับ 928.34 ค่าดัชนีแห่งความเป็นอิสระ เท่ากับ 340 โดยสัดส่วนค่าไคสแควร์ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 2.73 ซึ่งน้อยกว่า 3 ผ่านหลักเกณฑ์ ที่กำหนดไว้ ดัชนีกลุ่มที่กำหนดไว้ที่ระดับมากกว่าหรือเท่ากับ 0.90 พบว่าดัชนีทุกตัว ได้แก่ GFI = 0.97, AGFI = 0.93, NFI = 0.99, IFI = 0.99, CFI = 0.99 จะผ่านเกณฑ์ สำหรับดัชนีที่กำหนด ไว้ที่ระดับน้อยกว่า 0.05 พบว่า ดัชนี RMR = 0.01 และ RMSEA = 0.04 ผ่านเกณฑ์เช่นเดียวกัน จึงสรุปได้ว่าโมเดลสมการ โครงสร้างของรูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน การควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มี ผลคะแนนการปฏิบัติงานสูงที่พัฒนาขึ้น มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์และองค์ประกอบ ทั้ง 5 ด้านตามมาตรฐานการควบคุมภายในต่างมีความตรง (Validity) ทั้งนี้ เนื่องจากมีค่าน้ำหนัก ปัจจัย (Factor Loading) ตั้งแต่ 0.40 ขึ้นไป (ค่าสัมบูรณ์) และมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ผลการพิจารณาโมเดลสมการ โครงสร้างของงานวิจัย รูปแบบความสัมพันธ์ของ การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูง โดยพิจารณาความกลมกลืนของผลลัพธ์

(Component Fit Measure) ในส่วนของโมเดลโครงสร้าง (Structural Model) ปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

5.1 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบพบว่า การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในตามองค์ประกอบ 5 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย 1. ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม 2. ด้านการประเมินความเสี่ยง 3. ด้านกิจกรรมการควบคุม 4. ด้านสารสนเทศและการสื่อสารและ 5. ด้านการติดตามประเมินผล มีความสัมพันธ์ทางตรงต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สำหรับการพิจารณาการส่งผลทางตรงของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายใน ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพบว่า องค์ประกอบที่ส่งผลทางบวกสูงสุดคือ ด้านกิจกรรมการควบคุม เท่ากับ 0.43 รองลงมา คือ ด้านการประเมินความเสี่ยง เท่ากับ 0.39 ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร เท่ากับ 0.36 ด้านการติดตามประเมินผล เท่ากับ 0.19 ส่วนปัจจัยที่ส่งผลทางบวกต่ำสุดคือ ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม เท่ากับ 0.17

ผลการวิจัยบ่งชี้ว่า ความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในตามองค์ประกอบ ด้านกิจกรรมการควบคุมมีอิทธิพลทางบวกสูงสุด ส่งผลทางตรงต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูง อย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุมกลับมีอิทธิพลทางบวกต่ำสุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับการรับรู้สภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูง เห็นว่า องค์ประกอบ ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุมมีการปฏิบัติมากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินที่ให้ความเห็นไว้ว่า สภาพแวดล้อมของการควบคุมเป็นรากฐานที่สำคัญขององค์ประกอบอื่นๆ และเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการบริหารองค์กร (สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน, ม.ป.ป.: 7-8)

จากผลการวิจัยเมื่อพิจารณาบทบาทหน้าที่ ภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา คือการอำนวยความสะดวก ประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีคุณภาพ จึงมีภารกิจหลักแตกต่างจากหน่วยรับตรวจอื่นๆ ตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินซึ่งอาจเป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลให้องค์ประกอบด้านกิจกรรมการควบคุม มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูง เนื่องจากประเด็นย่อยขององค์ประกอบด้านกิจกรรมการควบคุมเป็นลักษณะของกิจกรรม มีการลงมือปฏิบัติตามปกติสอดแทรกอยู่ในระบบงานประจำของแต่ละกลุ่มในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอยู่แล้ว เช่น นโยบายและวิธีการปฏิบัติการกระจายอำนาจความรับผิดชอบ การสอบทานการดำเนินงาน การควบคุมทรัพย์สินที่มีตัวตน

และเอกสารหลักฐาน ในขณะที่เดียวกันองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุมมีลักษณะเชิงนามธรรม เช่น ปรัชญาและรูปแบบการทำงานของผู้บริหาร ความซื่อสัตย์และจริยธรรมในการบริหารและปฏิบัติงาน โดยเฉพาะการมีรูปแบบและแนวปฏิบัติที่เป็นไปตาม กฎ ระเบียบที่ชัดเจน เช่น โครงสร้างของหน่วยงาน และการมอบอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบจึงอาจเป็นเหตุให้ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุมมีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จที่สุด

ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจึงควรให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในตามผลการวิจัย คือองค์ประกอบด้านกิจกรรมการควบคุมเป็นอันดับแรก ตามด้วยองค์ประกอบด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการติดตามประเมินผลและด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ตามผลอิทธิพลทางบวกที่ค้นพบ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นปัจจัยที่ส่งต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาต่อไป

5.2 ประสิทธิภาพในการพยากรณ์พบว่า ความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในตามองค์ประกอบ 5 ด้าน มีความเที่ยงตรง (Joreskog & Sorbom, 1993: 26) เนื่องจากมีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสอง (R^2) เท่ากับ 0.53 หรือคิดเป็นร้อยละ 53.0 (0.53×100) ซึ่งมีค่าตั้งแต่ร้อยละ 40 ขึ้นไป ย่อมถือได้ว่ารูปแบบความสัมพันธ์ที่พัฒนาขึ้นนี้ มีความสามารถในการพยากรณ์ความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูงได้ดีและยอมรับได้ (Saris & Strenkhorst, 1984: 282)

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ พบว่าผู้บริหารและผู้ปฏิบัติ มีการรับรู้สภาพความเป็นจริงของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในตามองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน ในระดับมากและใกล้เคียงกันโดยด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนการรับรู้ความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูงทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมากและมีการรับรู้ที่ใกล้เคียงกันเช่นเดียวกัน โดยด้านประสิทธิผลขององค์การมีค่าเฉลี่ยสูงสุด สำหรับโมเดลงานวิจัยที่พัฒนาขึ้นนี้ องค์ประกอบทั้ง 5 ด้านตามมาตรฐานการควบคุมภายในมีความสัมพันธ์ทางตรงส่งผลทางบวก แสดงว่าการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูงมีอิทธิพลทางตรงและมีความเที่ยงตรงต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูง โดยพบว่าองค์ประกอบด้านกิจกรรมการควบคุมมีอิทธิพลทางบวกสูงสุด ต่อความสำเร็จในขณะที่องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุมมีอิทธิพลทางบวกต่ำสุด ดังนั้นจึงสรุปได้ว่ารูปแบบความสัมพันธ์นี้มีความสามารถนำไปใช้พยากรณ์ความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูงได้ดีและยอมรับได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานระดับนโยบาย

1) หน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่นๆของทางราชการสามารถนำผลการวิจัยไปกำหนดเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสนับสนุนระบบธรรมาภิบาลในองค์กรทุกระดับให้มีความชัดเจน เกิดผลในการปฏิบัติจริงเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน โดยนำรูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่พบไปปรับใช้ตามบริบท เช่น กำหนดเป็นโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปี ใช้เป็นค่านิยมในการปฏิบัติงานขององค์กร จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานการควบคุมภายในตามโมเดลผลการวิจัยโดยให้ความสำคัญกับองค์ประกอบ ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการติดตามประเมินผลและด้านสภาพแวดล้อมของควบคุม ตามลำดับเพื่อใช้เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จของหน่วยงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีนโยบายหรือแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาบุคลากรระดับผู้บริหารและปฏิบัติในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทุกคนให้มีความรู้ ความเข้าใจอย่างถูกต้องและสามารถปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายใน ครอบคลุมประกอบ 5 ด้าน ทั้งระดับหน่วยรับตรวจและส่วนงานย่อย อย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง โดยควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการติดตามประเมินผล และด้านสภาพแวดล้อมของควบคุม ตามผลการวิจัยที่พบ และควรกำหนดให้การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกปีงบประมาณพร้อมทั้งมีการติดตามและประเมินผลเพื่อปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาทุกแห่ง สามารถนำผลการวิจัยสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในทั้ง 5 ด้าน โดยเฉพาะองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุมที่มีการปฏิบัติมากที่สุดและองค์ประกอบด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานเพื่อการวางแผนการดำเนินงานการควบคุมภายในของหน่วยงานทั้งระดับหน่วยรับตรวจและส่วนงานย่อยให้เป็นไปตามระเบียบ

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ.2544 ให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลต่อหน่วยงานได้

สำหรับองค์ประกอบของความสำเร็จขององค์การทั้ง 5 ด้าน โดยเฉพาะ ด้านประสิทธิผลขององค์การที่มีความสำเร็จมากที่สุดและด้านประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษาที่มีความสำเร็จน้อยที่สุด สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในจัดทำแผนงานและโครงการในการบริหารจัดการองค์การทั้งระบบ เพื่อปรับปรุง แก้ไขและพัฒนางานในแต่ละด้านให้เป็นไปตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลต่อไปได้

2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาทุกแห่ง สามารถนำรูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ.2544 ไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานทั้งระดับหน่วยรับตรวจและส่วนงานย่อย เพื่อให้เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จของสำนักงานต่อไปได้ โดยควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านสารสนเทศ และการสื่อสาร ด้านการติดตามประเมินผล และด้านสภาพแวดล้อมของควบคุม ตามผลการวิจัยที่พบ

1.3 ข้อเสนอแนะสำหรับสาขาบริหารการศึกษา

1) สาขาวิชาสามารถส่งเสริม สนับสนุนให้นักศึกษา นำผลการวิจัยไปศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ.2544 ของหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่นๆของทางราชการ

2) องค์ความรู้ใหม่ที่ค้นพบสามารถใช้เป็นแนวทางพัฒนาต่อยอดให้กับนักศึกษารุ่นต่อไปได้เรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาสาขาวิชาให้ก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัย รูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูงกับกลุ่มคะแนนต่ำ ว่าเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจริงหรือไม่ มีรูปแบบความสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างไร

2.3 ควรมีการศึกษาองค์ประกอบของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน